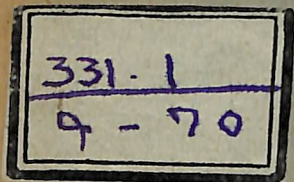

22799

ԳՆԱՀԱՏՈՒ ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՆՐԱՆՑ ԿԸՌՈՒՑՎԵԾ-ԸՐ, ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ
ՈՒ ՓՈՒՆԿՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ա. Մ. Խ. Ի № 50

ՅԵՐԵՎԱՆ

1926

РАБОТА

Расценочно-конфликтных КОМИССИ

Изд. МПС Армении

Эривань, Дворец Труда

ՀԱՅԳԵՏՊՈՒԳՐԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏՊԱՐԱԿ

Գր. 750 ր. Գտն. 4295 Տիպոժ 1000

Գրախոսները բոլոր չեղրները, միայն

331.1

Գ-70

ար

ԳՆԱՀԱՏՈՒ ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԵՐԵՆՑ ԿԱԹԱՅՎԱԾՔԸ, ԽՆԳԻՐՆԵՐՆ
ՈՐ ՓԱՆԿՓԻՆՆԵՐԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ա. Ա. Խ.Ի № 50

ՅԵՐԵՎԱՆ

1926

195 JAN 20 10

0 5 FEB 2007

22799

20.03.2013

РАБОТА
Расценочно-конфликтных
КОМИССИ

ԳՆԱՀԱՏՈՒ-ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՑԻՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ

Изд. МПС Армении

Эривань, Двояд Труда

ՀԱՅԳԵՏԳՈՒԴՐԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԳԱՐԱՆ

Իր. 750 Բ. Պատվ. 4295 Տիրութ 1000

Գ. Կ. Հ. — Ի ԾԱԳՈՒՄՆ ՈՒ
ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ

Յերբ արհեստակցական միություններն անցան աշխատանքի և աշխատավարձի պայմանները անսեռավարական մարմինների հետ հավաքական պայմանագրերի միջոցով կարգավորելուն, այն ժամանակ անհրաժեշտություն ծագեց ձեռնարկություններում կազմակերպել մի այնպիսի մարմին, վորին պայմանագիր կնքող կողմերը կարողանային վստահել, թե պայմանագրից բխող բոլոր հարցերի լուծումը և թե այն հարցերի լուծումը, վորոնք կարող եյին ծագել այդ պայմա-

նագիրը կիրառելու ընթացքում: Ձեռնարկության և հիմնարկության մեջ պայմանագիր կնքող կողմերի համար այդպիսի վստահելի մարմին հանդիսանում և պնդատու-կոնֆլիկտային հանձնաժողովը:

Այդպիսով, Գ. Կ. Հ. — այն մարմինն և, վորի գոյությունը հիմնված և՛ պայմանագրային հարաբերությունների վրա: Գ. Կ. Հ. հավաքական պայմանագրի անքակտելի, անբաժանելի մարմինն և, վորն իրականացնում և այդ պայմանագիրը կնքող կողմերի ներկայացուցչությունը:

Արդյոք Գ. Կ. Հ. — ը միության մարմինն և՛ թե՞ առե՛ն իստորացիայի:

Վերևում ասված ից արդեն
պարզ է, վոր Գ. Կ. Հ. -ը չի կարող
լինել վո՛չ արհեստակցական մի-
ության, վոչ եւ ձեռնարկության
կամ հիմարակության ողմինիս-
տրացիայի մարմինը: Յեթե Գ.
Կ. Հ. -ը լինէր միութենական մար-
մին, այն դեպքում ողմի-
նիստրացիան նրան չէր վստահի
իր շահերի ներկայացուցչությու-
նը և րնդհակառակը, արհեստակ-
ցական միությունը Գ. Կ. Հ. -ին չէր
վստահի ներկայացնել լուրանվոր-
ների շահերը, յեթե նա լինէր ող-
մինիստրացիայի մարմինը:

Այստեղից հետևում է, վոր
Գ. Կ. Հ. -ը մի մարմին է, վոր կազ-
մււած է խիստ պարիտետային
ներկայացուցչությամբ. պայմա-

նադիր կնքող յերկու կողմերն եւ,
արհեստակցական միությունը և
անտեսական մարմինը, - Գ. Կ. Հ. -ի
մեջ պետք է ներկայացվեն ան-
դամների հավասար թվով: Ին-
քնատինքյան հաւեանալի յե,
վոր այդ մարմնի պարիտետ լինե-
լը պարտադիր կերպով պայման է
դնում, վոր բոլոր հարցերը լուծ-
վեն կողմերի կամավոր և յեր-
կուտեք համաձայնությամբ, և
վոչ թե ձայների մեծամասնու-
թյամբ:

Հետևաբար, յեթե Գ. Կ. Հ. -ի
նիստում, այս կամ այն պատ-
ճառներով, կողմերից ներկա յեն
վոչ հավասար թվով ներկայա-
ցուցիչներ, — միևնույնն է բոլոր
քննվող հարցերը պետք է լուծվեն

կողմերի համաձայնությամբ:

Ուստի և Գ.Կ. Հ-ի նխառերում յարաքանչյուր կողմ ունի ձայնների հավասար թիվ անկախ այն բանից, թե ավյալ մոմենտում ամեն մի կողմից քանի ներկայացուցիչ են ներկա:

Քանի վոր Գ.Կ. Հ-ում բոլոր հարցերը լուծվում են կողմերի յերկուստեք համաձայնությամբ, —ուստի նրա վարչումները յենթակա չեն մի՛շ զործարկումի, մի՛շ ել ազմինխտրացիայի հաստատման, և վերջնական ապարատի յեր են յերկու կողմերի համար: Այն դեպքում, յեթե Գ.Կ. Հ-ում կողմերը միշ մի համաձայնության չեկան, —չլուծված հարցը սովորական կոնֆլիկ-

տային կարգով տեղափոխվում է հաշտարար կամ միջնորդ ատյանի քննության:

Վսչ մի միութենական մարմին և վոչ մի տնտեսավարական մարմին իրավունք չունի բեկանելու կամ փոփոխելու Գ.Կ. Հ-ի այն վարչումները, վորոնք ընդունված են կողմերի համաձայնությամբ, ինչպեա նաև իրավունք չունի լուծված հարցը յերկրորդ անգամ քննության ղնելու: Միայն այն դեպքում, յեթե Գ.Կ. Հ-ի ընդունած վճիռը խախտում է որեւէք, —միության պահանջով այդպիսի հակաորինական վճիռը պետք է բեկանվի Աշխատանքի Բաժնի կողմից՝ աշխատանքային որենսդրության նոր-

մերի գործադրութեան հսկողութեան կարգով:

Այս գրութեանը գործարկումի առաջ զնում և յերկու հիմնական ամենորոյս խնդիրներ. ա) Գ.Կ. Հ-ի բանվորական մասն րնտրել այնպիսի բանվորներէց, վորոնք լավ ծանոթ են արտադրութեանը և աշխատանքների պայմաններին և ծանոթ լինեն նաև աշխատանքային սրենդիութեանը. բ) ա- նընդհատ, մշտապես հետեւել Գ. Կ. Հ-ի բանվորական մասի աշխատանքներին, ղեկավարել նրան, Գ.Կ. Հ-ի բանվորական մասի ան- ղամներին հրահանգել և ստիպել նրանց, վոր պարբերաբար և հա- ճախակի հաշիվ տան իրենց աշ- խատանքների մասին:

Հաշվեալութեան նկատմամբ ամեն մի գործարկում պետք է հի- չի, վոր Գ.Կ. Հ., իբրեւ մի ամ- բողջական մարմին, վորն իր աշ- խատանքի համար հաշվետու լի վորեւ մեկի առաջ, գոյութեան չունի: Գ.Կ. Հ-ի մեջ կա յերկու կողմ՝ աղմինխտրացիայի ներ- կայացուցիչները—հաշվետու լին գործարանային վարչութեան ա- ռաջ գործարկումի ներկայացու- ցիչները—իրենց աշխատանքի հա- մար հաշվետու լին և ամբողջովին պատասխանատու լին միայն գոր- ծարկումի և պատգամավորական ժողովի առաջ: Գ.Կ. Հ-ի բանվո- րական մասի տարիֆ-գնահատա- կան և կոնֆլիկտային ամբողջ աշխատանքի համար գործարկո-

մը հաշվեալու յե և պատասխա-
նատու յե ձեռնարկու թյան բան-
վորների և ծառայողների բնդ հա-
նուր ժողովի առաջ: Ուստի և
պարզապէս սխալ և այն կարծի-
քը, թե Գ. Կ. Հ-ը մասնաշաղկապ
միւ թեւեռական աշխատանքի մար-
մին և, վոր նրանց նիստերը պիտի
դումարել համարու թյուններում
բոլոր բանվորների մասնակցու-
թյամբ, վորպէսզի Գ. Կ. Հ-ին ա-
վելի մեծ հեղինակու թյուն տրվի
և այլն: Գ. Կ. Հ-ի նիստերն ան-
պայման պիտի տեղի ունենան
աշխատանքի ժամերին, բոլոր վո-
րում զործարանի վարչությունը
պարտավոր և պահպանել նիստին
ներկա գանվող Գ. Կ. Հ-ի անդամ-
ների աշխատավարձը:

Պետք է հիշեցնել, վոր ձեռ-
նարկության մեջ Գ. Կ. Հ-ի կանո-
նավոր աշխատանքի նշանակու-
թյունը չառ մեծ է, հակադասն:
Գործարկումի և Գ. Կ. Հ-ի բանվո-
րական մասի միջև պետք է լինի
բնդ հանուր համաձայնություն,
ներգաշնակություն և մի վարքա-
ղիւծ: Ուստի և զործարկումը Գ.
Կ. Հ-ի մեջ ուղարկում է իրեն
հայանի աշխատավորներին, և
վոչ թե ընտրում նրանց բնդ հա-
նուր ժողովում:

Գ. Կ. Հ-ի ՖՈՒՆԿՑԻՍՆԵՐԸ

Այն հարցերը, վորոնց Գ. Կ. Հ-ը
հանդիպում է և լուծում իր ամե-
նորյա զործունէյության բնթաց-
քում, բաժանվում են յերկու աե-
տակի. ա) հարցեր, վոր լրջութիւն

են հաւաքական պայմանազրկ
պայմաններէց, — դրանք սովորա-
բար կոչվում են գնահատման աշ-
խատանք. բ) հարցեր, վոր վե-
րաբերվում են կոնֆլիկտներին և
վեճերին և վորոնք ծագում են
հաւաքական պայմանազրկերի,
աշխատանքային պայմանազրկերի
և ներքին կարգապահութեան կա-
նոնադրութեան նորմերը խաղա-
յու հողի վրա, — կոնֆլիկտային
աշխատանք:

Առաջին դեպքում Գ. Կ. Հ. — բու-
վական չափով կանխում և կոն-
ֆլիկտներ ստեղծանալու հնարա-
վորութեանները, իսկ յերկրորդ
դեպքում միջոցներ և ձևեր
կում, իբրև սկզբնական հաշտա-
բար մարմին, վարձու աշխատանք

գործադրելու հողի վրա արդեն
ծագած կոնֆլիկտները անգումն
լուծելու համար:

Անհրաժեշտ և նկատելի, վոր
չառ վաղուց չէ, վոր կենտրոնա-
կան արհեստակցական և անտե-
ստվարական մարմինների մեջ
մեծ վեճ ծագեց Գ. Կ. Հ. — ի գոր-
ծունեյութեան բնույթի առթիվ:
Այդ վեճում, անտեստվարական
մարմինները համարելով, վոր
Գ. Կ. Հ. — ի գնահատական ֆունկ-
ցիաների իրականացումը նվա-
զեցնում և ուղմինխտարացիայի
նշանակութեանը, ձգտում էյին
սեղմել, փոքրացնել այդ ֆունկ-
ցիաները, հասցնելով մինչև գոտ
կոնֆլիկտային բնույթ ունեցող
հարցերի: Նրանք ապացուցում

եյին, վոր մշակման նորմերի և
գործարքային զնահատումների
սահմանումը, ինչպես նաև աշ-
խատանքների բաշխումն րստ
տարիֆային կարգերի, պետք և
կատարվի ազմինխտարացիայի
կողմից և վոչ թե Գ. Կ. Հ-ր:

Տեսնենք, ճիշտ և զա, թե՞ վոչ:

Մենք արդեն վերևում տեսներ,
վոր Գ. Կ. Հ-ի հիմնական և կա-
րևորագույն խնդիրներից մեկը
կոնֆլիկտների կանխումն և: Գ.
Կ. Հ-ը, համաձայնության միջո-
ցով նախորդ լուծելով այն հար-
ցերը, վորոնք րստ իրենց եյու-
թյան պահանջում են շահագրը-
զոված կողմերի փոխադարձ
պայմանավորում, — կանխում և
կոնֆլիկտների առաջ գալը: Բան-

վորների և ազմինխտարացիայի
մեջ յեղած վիճելի հարաբերու-
թյունների կարգավորման գոր-
ծում Գ. Կ. Հ-ի զնահատման աշ-
խատանքը նվազ նշանակություն
չունի, քան արդեն ծագած և հա-
սունացած կոնֆլիկտների լու-
ծումը: Մենք գիտենք, վոր մեր
ձեռնարկու թյուններում խոչոր
կոնֆլիկտները միանգամից չեն
ծագում, այլ առաջանում, աճում
են ատիճանաբար մտեր-մունը
րաներից: Գ. Կ. Հ-ին զնահատման
փունկցիաներից զրկելը ձեռնար-
կու թյան համար կստեղծեր կոն-
ֆլիկտներ առաջանալու րարեհա-
ջող պայմաններ, իսկ այդ հան-
գամանքը կխանդարեր ձեռնար-
կու թյան նորմալ աշխատանքը:

Վերևում մենք տեսանք, վոր
տարիֆը՝ աշխատավարձի գրույ-
քի չափը՝ սահմանվում է պայ-
մանագրով, յերկու կողմերի հա-
մաձայնությամբ: Կարելի չէ որ-
դյո՞ք ձեռնարկության ագմինիս-
տրացիային հանձնել մշակման
նորմերի և գործարքային գնահա-
տումների նորմաների վորոշու-
մը, վորը պայմանագրի և տարի-
ֆային գրույքների անբաժանելի
մասն է կազմում և վորը կառու-
րում է Գ.Կ.Հ-ը: Անպայմանորեն
վո՞չ, վորովհետև միանձնյա
կերպով (անկախորեն) մշակման
նորմերը և գործարքային գնա-
հատումները ագմինիստրացիայի
կողմից վորոշվելու գեպքում, ա-
ռանց մյուս կողմի՝ միության՝

բանվորների մասնակցության, —
հավաքական պայմանագիրը կը
կորցնի իր գոյության ամբողջ
իմաստը:

Հետևաբար, այդ աշխատանքն
բոս ևյության շարունակու-
թյունն և պայմանագրային հա-
րարերությունների: Քանի վոր
այդ այդպես և, ապա ագմինիս-
տրացիայի վարչական գործունե-
յության մեջ միության խառնվե-
լու մասին վոչ մի խոսք լինել չի
կարող, վորովհետև, յեթե մինչև
վերջ արամարանորեն գատելու
լինենք, անտեսավարական մար-
մինները պետք է բողոքելին կոյ-
լեկալիվ պայմանագրերի մեթոդի
դեմ, համարելով այն վարչական
գործին խտանվելու միջոց:

Տնտեսական մարմիններին պատ-
ճատարանություններն անհիմն
դուրս յեկան: Միություններին Ե
համապատասխան վճարակալներն
մերթեպ դրանք և անհրաժեշտ
համարեց Գ. Կ. Հ-ի ձեռքում պա-
հել թե պնդումն և թե կոն-
ֆլիկտային ֆունկցիաները, —
հենց այդ ևլ հաստատված և. Գ.
Կ. Հ-երի նոր կանոնադրու-
թյամբ, վոր հաստատված և Հ.
Ա. Մ. Կ. Ս-ի նախադասության
կողմից:

Գ. Կ. Հ-ի ԳՈՐԾՈՒՆԵՅՈՒԹՅԱՆ
ՇՐՋԱՆԱԿԸ

Տնտեսական մարմինների հետ
միությունների կնքած համաքա-
կան պայմանագրերում մեծ մա-
սամբ մշակման նորմերն ու գոր-

ծարքային պնդումները չեն
ստեղծանվում:

Աշխատանքի տարրեր պայման-
ները ձեռնարկություններում
(սարքավորումը, մեքենաների
մաշվածությունը և այլն) հնա-
րավորություն չեն տալիս այդ
աշխատանքը վորոչ չափով կեն-
սարանացնելու: Դրա հետևանքով
Գ. Կ. Հ-ի վրա յե դրվում հիմնա-
կան մասնաշաղկան և մշտական
աշխատանքների գործարքային
պնդումներին քննությունն ու
հաստատումը:

Իրերե կանոն, մշակման նորմե-
րի նախադեկը մշակում են
ձեռնարկությունների տեխնիկա-
կան-նորմավորող բյուրոները,
իսկ ազմինխատարացիան ներկայա-

ցնում է Գ. Կ. Հ-վին ի քննություն: Դա Գ. Կ. Հ-ի ամենագլխավոր աշխատանքներից մեկն է, և նրա բանվորական մասը (գործաբեկումի ներկայացուցիչները) պետք է այդ աշխատանքով հետաքրքրվեն: Նրանք պետք է առաջարկված նորմերը համեմատեն վառարեն գործող նորմերի հետ, պետք է հաշվի առնեն գործող նորմերի գործադրման փորձն ու արդյունքները, ուսումնասիրեն բանվորների վառարական շահման, նրանց գերաճահման (приработка) մասին յեղած նյութերը և այլն:

Գ. Կ. Հ-ի գործունեյության շրջանակի մեջ է մտնում նաև աշխատանքներն ու պաշտոնները

ըստ տարիֆային կարգերի բաշխելու քննությունն ու հաստատումը: Ըստ էյության այդ աշխատանքը նույնպես կազմում է հավաքական պայմանագրի շարունակությունը, վերստին տվյալ աշխատանքը այս կամ այն կարգը դասելը, վերոշում է այն աշխատավորի տարիֆային գրույքի չափը, վերն այդ աշխատանքը կատարում է:

Սակայն, բոլորովին անվիճելի է այն, վեր Գ. Կ. Հ-ի ֆունկցիաների, ինչպես նաև հենց իրեն, հավաքական պայմանագրի խրնդիրների մեջ չի կարող մտնել բանվորների և ծառայողների անձնական բաշխումն ըստ տարիֆային կարգերի: Ֆունկցիաների

աղբալիս ընդարձակումը կհա-
կատեր հալածական պայմանա-
դրերի եյտ թշուհը, վերսկսեալ նա
վերսկսում և միայն աշխատանքի
ընդհանուր պայմանները, վերսկսե-
լով ևն անձնական վարձման
պայմանագրերը (աշխատանքա-
յին պայմանագրերը) և վաղ թե
վերսկսում ևն աշխատանքային
հարաբերութեանները:

Մյուս կողմից՝ դա կնշանակէր
խառնակել ձեռնարկութեան ազմի-
նիստը առիւթ վարչութեան մեջ,
վերսկսեալ աշխատանք վերսկսելը
և աշխատանքային պայմանագիր
կնքելը ազմինիստը աղբալի գոր-
ծըն և, վերսկսել և պատասխանատու
յե արտադրութեան համար: Այն

վախը, թե աշխատող ազմինիս-
տը աղբալի կողմից կարող և կա-
մայականութեան թույլ տրուել,
հիմնավոր չէ, քանի վեր աշխա-
տանքների և պաշտոնների ընդ-
հանուր բաշխումը ըստ տարբեր-
յին կարգերի կատարւած ևն կող-
մերի համաձայնութեամբ: Հե-
տեալքով, տվյալ բանավորի հա-
մար աշխատանք վերսկսելով կամ
վերսկսելով նրա վերակը, ազմի-
նիստը աղբալի պարտավոր և պատ-
նքան այն կարողի մեջ, վերսկսել, ըստ
Գ. Կ. Հ-ի հաստատւած բաշխ-
ման, համապատասխանում և
տվյալ աշխատանքին կամ պաշ-
տոնին: Անհրաժեշտ և նկատել,
վերսկսել բանավորը գտնի, վեր
ազմինիստը աղբալի իր աշխատան-

քը կամ պաշտօնը սխալ և դասել
տվյալ տարիֆային կարգը, նա
սպիտակաբայից զործողու-
թյան դեմ կըողորձի Գ.Կ.Հ-ին
կոնֆլիկտային կարգով:

Բացի վերևում հիշված ամե-
նակարեւոր հարցերից, Գ.Կ. Հ-ի
զործուկներ թյան շրջանակի մեջ
են մտնում հետեւյալ հարցերի
քննությունը. առանձին աշխա-
տանքների և արհեստների համար
փորձելու ձևեր սահմանելը,
պարբերական արձակուրդներն
ողտազործելու հերթականու-
թյունն ու կարգը սահմանելը.
ներքին կարգապահության կա-
նոնների նախագծի մշակումը,
փորը հաստատում և Աշխատողու-
մասին մարմինների կողմից աշ-

խատավարձի վերաբերյալ սխալ
հաշվետեսություններն ստուգելու
մասին բանվորներից ստացված դի-
մումների քննությունը և այլն:

Անհրաժեշտ և մասնաճիւղ, փոր
Գ.Կ.Հ-ի կողմից աշխատի աշ-
խատանքներ յուրացնելը, ինչ-
պես են որինակ՝ բանվորների
և ծառայողների պերտնալ բաշ-
խումը ըստ տարիֆային կարգե-
րի, հավաքական պայմանագրով
կամ աշխատանքային որենդրու-
թյամբ հաստատված աշխատան-
քի նորմերն ու պայմանները փո-
փոխելը, բանվորների և ծառա-
յողների տեղափոխումներն ու
արձակելը, անհատապես պաշ-
տոնի նշանակելը և այլն, — կլինե-
միությունների դերի և խնդիր-
ների խեղաթյուրում:

ԳՆԱՀԱՏՈՒ-ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՅԻՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. Գ.Կ.Հ-ները կազմակերպվում են պետական հասարակական, մասնատիրական ձևերով կուլթյուններում և հիմնարկություններում: Նրանց նպատակներն են. ա) կիրառել կյանքում այն բոլոր կանոնները, վոր բղխում են հավաքական պայմանագրից և տարիֆային համաձայնությունից. բ) լուծել ձեռնարկություն մեջ ազմինիստացիայի և բանվորների ու ծառայողների միջև ծագած վեճերն ու կոնֆլիկտները. գ) մշակել ներքին կարգապահություն կանոնների նախադեպ:

Բ. Գ.Կ.Հ-ՆԵՐԻ ՖՈՒՆԿՑԻԱ ՆԵՐԸ

2. Հավաքական պայմանագիրը և տարիֆային համաձայնությունը կիրառելու ասպարիզում Գ.Կ.Հ-ների ֆունկցիաներն են.

ա) քննել և հաստատել աշխատանքներն ու պաշտոններն ըստ տարիֆային կարգերի բաշխելը.

բ) հավաքական պայմանագրի կամ տարիֆային համաձայնություն համապատասխան քննել և հաստատել արտադրողականություն նորմաներն ու զործարքային գնահատումները.

գ) առանձին աշխատանքների կամ արհեստների համար սահմանել փորձելու և ոլորտի ձևեր.

դ) սահմանել արձակուրդներին
կարգին ու հերթականությունը:

Ծանոթություն. — «ա», «բ», «գ» և
«դ» կետերում հիշված հարցերը
նախորոք մշակվում են աղմինիս-
տրացիայի կամ նրա անխնայական-
նորմալորին մարմինների կողմից
և ներկայացվում են Գ. Կ. Հ. —ին ի
հաստատություն: Սակայն, դա Գ.
Կ. Հ. —ների բանվորական մասին իր
նախազգեսը մշակելու և Գ. Կ. Հ. —
ներին ի քննություն ներկայացնե-
լու իրավունքից չի զրկում:

և) մշակել ներքին կարգապա-
հության կանոններին նախադիմ:

դ) քննել այն դիմումները,
վոր ստացվում են ստանձին բան-
վորներին կամ գործարկումներից,
ինչպես ընդհանուր աշխատա-
վարձի, այնպես էլ առանձին ան-

ձանց աշխատավարձի նկատմամբ
սխալ կատարված հաշվետեսում-
ներն ստուգելու մասին, սխալ
կատարված արհեստակցական
պրոցեսներն և վորձերն ստուգելու
մասին:

Յ. Գ. Կ. Հ. —ների կոնֆլիկտային
ֆունկցիաներին վերաբերում են՝
լուծումն այն կոնֆլիկտներին,
վորոնք ծագում են ձեռնարկու-
թյան կամ հիմնարկության մեջ
հավաքական պայմանագիրը բա-
ցատրելու և կիրառելու հոգի
վրա, ինչպես նաև՝ աշխատան-
քային պայմանագրերից բխած
կոնֆլիկտները:

Ծանոթություն. — Գ. Կ. Հ. —ների ի-
րավասությունից դուրս են. 1) այն
վեճերը, վորոնք ուղղված են

Հավաքական պայմանագրերի և յուրթյան դեմ չորս առանձին մասերը վերացնելու պահանջը, ինչպես և հավաքական պայմանագրի կամ տարիֆային համաձայնության մեջ նոր կամ լրացուցիչ պայմաններ մտցնելու պահանջը։ 2) այն դորձերը, վորոնք ծագում են աշխատանքի և սոցիալական ապահովագրության օրենքները խախտելուց։

Գ. ԳԿՀ-ՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ

4. Գ.Կ.Հ-ը կազմակերպվում է պարիտետային հիմունքներով, հավասար թվով ներկայացուցիչներից. 1. միության (դորձարկում-տեղկում) և 2. ձեռնարկության կամ հիմնարկության ադմինիստրացիայի։ Ամեն մի ձեռնարկության մեջ ներկայացուցիչների թիվը վորոշվում է կող-

մերի համաձայնությամբ, յեթե դա հույանքական պայմանագրով չի նախատեսված։

Ծանոթություն.—1. Շատ համար-ություններ կամ բաժանմունքներ ունեցող խոշոր ձեռնարկություններում, պարիտետի սկզբունքը պահանջելու պայմանով, կարող են կազմակերպվել համարային գնահատուկոնֆլիկտային յենթա-ժողովներ (п/комиссии) ովք առանձինների և պաշտոների ըստ կարգերի բաշխումն սկզբնական քննության յենթարկելու և նորմերն ու դորձարքային գնահատումներն ստուգելու համար։ Այդ յենթաժողովների ամբողջ աշխատանքը քննվում է հաստատվում է համադորձարանային Գ. Կ. Հ.-ի կողմից։

Ծանոթություն.—2. 30-ից պակաս բանվոր և ծառայող ունեցող ձեռ-

նարկու թյուններում և հիմնարկու-
թյուններում բանվորներին կողմից
Գ. Կ. Հ.-ի անդամի պարտականու-
թյունը կատարում և բանվորներին
պատգամավորը (լիազորը) միու-
թյան մեջ:

5. Յուրաքանչյուր կողմն իր
համար բնորում և մեկ նախադա՛հ
և մեկ քարտուղար: Գ. Կ. Հ.-ի
նիստում նախադա՛հի և քարտու-
ղարի պարտականությունը կա-
տարում են հերթով կողմերին ներ-
կայացուցիչները, ըստ վորում
միևնույն նիստում նախադա՛հի
և քարտուղարի պարտականու-
թյունները չեն կարող կատարել
միայն մի կողմի ներկայացու-
ցիչները:

6. Գ. Կ. Հ.-ի բոլոր նիստերին
կարող են ներկա լինել արհես-

տակցական և տնտեսական մար-
միներին լիազորները:

Գ. Գ. Կ. Հ.-ի ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ԿԱՐԳԸ

7. Բոլոր հարցերը, վորոնք պր-
վում են Գ. Կ. Հ.-ում, քննվում են
Գ. Կ. Հ.-ի նիստերում: Վորոչում-
ները մտցվում են արձանագրու-
թյան մեջ նախադա՛հի և քարտու-
ղարի ստորագրությամբ և վոչ
ուչ, քան 2 օր հետո պետք և
փակցված լինեն աչքի բնկնող
տեղում ի լուր ամենի:

8. Գ. Կ. Հ.-ի նիստերը տեղի յեն
ունենում վոչ պակաս, քան չա-
բաթը մեկ անգամ, ըստ վորում
կոնֆլիկտային բնույթ կրող պր-
ծերի քննության պետք և անյնի

դիմումը Գ.Կ. Հ-ում ստացվելու
մոմենտից վոչ ուշ 24 ժամից:

9. Գ.Կ. Հ-ում բոլոր հարցերը
լուծվում են կողմերի համաձայ-
նությամբ, բայց վորում ամեն մի
կողմն ընդունվում է իրրե մեկ
ձայն, անկախ ներկայացուցիչ-
ների թվից:

10. Այն հարցերը, վորոնց
վերաբերմամբ Գ.Կ. Հ-ում հա-
մաձայնություն չի կայացել,
սահմանված կոնֆլիկտային կար-
գով հանձնվում են լուծումն
ստանալու համար:

11. Գ.Կ. Հ-ի վճիռները, վո-
րոնք ընդունված են կողմերի հա-
մաձայնությամբ, վերջնական
են, սլարտադիր կողմերի համար

և բողոքարկման յենթակա չեն:

Մանրութուն.—Գ. Կ. Հ.—ի այն վր-
ճիռները, վորոնք հակասում են
սրենքին, անվավեր են, վորի մա-
սին Աշխոյկումաի մարմինները
զրավոր կերպով հայտնում են Գ.
Կ. Հ.—ին, մասնանշելով մոտիվնե-
րն ու սրենքների խախտումները,
և առաջարկում են վերաքննել ի-
րենց վորոշումը:

12. Յերբ Գ.Կ. Հ-ում կոնֆլիկ-
տը քննելիս հայտնաբերվեն
քրեական արարքների նշաններ,
ապա անմիջապես քրեական կա-
տարումները դառվում և ուղարկ-
վում են ժողովրդական դատա-
րան:

13. Գ.Կ. Հ-ի անդամների աշ-
խատանքը կատարվում է աշխա-
տանքի ժամերին և յենթակա յե

վարձատրութեան ի հաշիվ ձեռ-
նարկութեան կամ հիմնարկու-
թեան վաճ սկսելու նրանց միջին
տշխատավարձի (վատասելի) գը-
րույթները չափից:

Հաստատված է ՀԱՄԿԽ-ի հո-
տագնութեան կողմից՝ 1925 թ.
փետրվարի 17-ի նիստում:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0196662

ԳԻՆՆ Ե 20 Կ.

20 1 1.50